

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23CoE/292/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3514203846
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Samaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3514203846.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO 35807598, zastúpeného: Advocate s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO 36865141, proti povinnej: A. S., bytom F. cesta XX/X, V., o vymoženie 491,83 Eur s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 8. júla 2014, č. k. 6Er/374/2014-20, takto

rozhodol:

Odvolačí súd uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 44 ods. 2 Exekučného poriadku s poukazom na zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Uviedol, že dňa 25.04.2014 bola tamojšiemu súdu doručená žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na podklade exekučného titulu - rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu, sp.zn. SR 03326/12 zo dňa 01.08.2012. V predmetnej exekučnej veci sa vymáha plnenie z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 30.06.2011 medzi oprávneným ako veriteľom a povinným ako dlžníkom. Vyššie uvedená zmluva je svojou povahou zmluvou spotrebiteľskou, uzavretou medzi veriteľom - oprávneným ako právnickou osobou, ktorá má v predmete svojej podnikateľskej činnosti o. i. poskytovanie úverov z vlastných zdrojov a spotrebiteľom - povinným ako fyzickou osobou, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver. Naviac zo zmluvy nevyplýva, že by povinný pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Súd prvého stupňa uzavrel, že zmluva uzatvorená medzi oprávneným a povinným spĺňa charakteristiku štandardných spotrebiteľských zmlúv, ktorých základnou črtou je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny pred ich uzavretím. Súčasťou zmluvy sú tiež všeobecné zmluvné podmienky, ktoré povinný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli pripravené už vopred a pre veľký počet spotrebiteľov. Vo veci sa použije špeciálna úprava obsiahnutá v zákone č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ako aj ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že predmetná zmluva o úvere neobsahuje základnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a to ročnú percentuálnu mieru nákladov, ďalej len "RPMN". Tento nedostatok spája zákon s následkom, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. b/ zák. č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch). Prvostupňový súd zároveň poukázal na skutočnosť, že rozhodcovská doložka prijatá v rozhodcovskej zmluve zo dňa 30.06.2011 je neprijateľná, pretože núti spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu a znemožňuje tak voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom. Neprijateľná rozhodcovská doložka (ako každá neprijateľná zmluvná podmienka) sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky preto odporuje dobrým mravom (rozhodcovský súd odvodzoval svoju právomoc od neprijateľnej rozhodcovskej doložky). Rozhodcovská doložka obsiahnutá v rozhodcovskej zmluve v tomto prípade

nebola individuálne dojednaná, jedná sa o vyplnené tlačivo, vopred pripravené oprávneným, bez možnosti jej zmeny, či úpravy. Rozhodcovskú doložku v rozhodcovskej zmluve si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa všetkým jej ustanoveniam. Nakoľko rozhodcovská doložka nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu a zároveň sa neprijateľná rozhodcovská doložka prieči dobrým mravom, výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Preto boli splnené podmienky na zastavenie exekúcie podľa § 45 ods. 1 písm. c) ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, v danom prípade na zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na výkon exekúcie. Súd prvého stupňa považoval výkon práv oprávneného podľa predmetnej rozhodcovskej doložky za nezlučiteľný s normami na ochranu spotrebiteľa, ako aj s dobrými mravmi a považoval za dôvodné aplikovať § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Zákon o rozhodcovskom konaní umožňuje exekučnému súdu posudzovať nemožnosť a nedovolenosť plnenia priznaného rozhodcovským rozsudkom, ako aj jeho rozpor s dobrými mravmi. Rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadený zriaďovateľom Slovenskou rozhodcovskou a.s. na základe neprijateľnej rozhodcovskej doložky, trpí vadami, ktoré ho robia na tento úkon nespôsobilým a preto exekučný súd v zmysle § 44 ods. 2 zákona 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie ex officio zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený, ktorý navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Mal za to, že exekučný súd v prejednávanej veci prekročil rámec svojej preskúmvacej činnosti, ktorú mu zveril Exekučný poriadok a v jeho návaznosti zákon č. 244/2002 Z.z. Vytýkal súdu prvého stupňa, že na správne zistený skutkový stav veci nesprávne aplikoval právny predpis. Namietal, že v rámci preskúmvania exekučného titulu po materiálnej stránke nemôže exekučný súd skúmať samotné rozhodcovské konanie, nakoľko samotné ustanovenie, o ktoré sa opiera súd v napadnutom uznesení, stanovuje podmienku na zastavenie exekúcie tak, že rozhodcovský rozsudok a nie rozhodcovské konanie zaväzuje k niečomu nedovolenému, v dôsledku čoho sa exekučný súd v rámci materiálneho prieskumu musí obmedziť len na skúmanie výroku exekučného titulu. Dôvodil, že v rámci exekučného konania súd nemôže zaujímať právne stanoviská a úvahy k výroku exekučného titulu a musí sa obmedziť len na také dôvody zastavenia exekúcie, ktoré majú povahu skutkovo zjavných dôvodov, t.j. nemôže sa jednať o dôvody právneho posúdenia veci. Zastával názor, že postupom súdu v tejto veci a jeho výkladom ustanovenia § 45 zákona o rozhodcovskom konaní dochádza k nahradzovaniu konania o žalobách o zrušenie rozhodcovských rozsudkov exekučným konaním, čo je v rozpore s obsahom a účelom zákona o rozhodcovskom konaní. V závere odvolania poukázal na to, že s povinným uzatvoril rozhodcovskú zmluvu podľa ustanovenia § 3 a nasl. zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, a to formou samostatného právneho úkonu a na samostatnej listine. Konajúci súd však tieto skutočnosti dostatočne nezisťoval a tak zaťažil konanie vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu. Oprávnený uzavrel, že konajúci súd konal nad rámec zákonných ustanovení.

Písomné vyjadrenie k odvolaniu oprávneného podané nebolo.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 219 ods. 1 OSP z týchto dôvodov:

Podľa § 243d ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Podľa § 54b ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015.

Exekučný súd v rámci svojho postupu pri preskúmaní listín podľa ustanovenia § 44 Exekučného poriadku v spojení s ustanovením § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (v znení účinnom ku dňu vydania rozhodcovského rozsudku) z úradnej povinnosti posudzoval, či rozhodcovský rozsudok, ktorý je podľa ustanovenia § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku tiež spôsobilým exekučným titulom, tento nezaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právne nedovolené alebo odporujúce dobrým mravom (§ 45 ods. 1 písm. c/ v znení účinnom ku dňu vydania rozhodcovského rozsudku), resp. či rozhodcovský rozsudok nemá nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b). Ak súd zistí tieto nedostatky, exekučné konanie aj bez návrhu zastaví. Ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný v dôsledku neplnenia zmluvne dojednaných povinností zo strany dlžníka podľa úverovej zmluvy, ktorá má charakter spotrebiteľskej zmluvy, potom exekučný súd v rámci postupu podľa § 44 Exekučného poriadku a § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. (v znení účinnom ku dňu vydania rozhodcovského rozsudku) z úradnej povinnosti správne v danej veci posudzoval rozhodcovský rozsudok z aspektu, či plnenie priznané týmto rozsudkom nemá taký charakter, pre ktorý je potrebné úplne alebo čiastočne exekučné konanie zastaviť, resp. v danom prípade zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pre rozpor exekučného titulu so zákonom.

Už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie je exekučný súd, konajúci o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku oprávnený aj bez návrhu (ex offa) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou zmluvou viazaná (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 10. októbra 2012, sp.zn. 6Cdo 105/2011).

Aj v prípade, že spotrebiteľ nevyužije právnu možnosť spochybníť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy, a prípadne aj konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. septembra 2012, sp.zn. 5Cdo 230/2011).

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je, ako exekučný titul, v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu, odvíjajúci sa od neexistencie, či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. marca 2012, sp.zn. 6Cdo 1/2012).

Za správny odvolací súd považuje právny názor súdu prvého stupňa, že predmetná zmluva o úvere, uzavretá medzi účastníkmi konania dňa 30.06.2011, je zmluvou spotrebiteľskou, teda že medzi oprávneným a povinnou bol založený na jej základe spotrebiteľský vzťah. V danej veci je nepochybné, že povinná je a aj v čase uzavretia zmluvy bola spotrebiteľom, nakoľko z obsahu spisu nevyplýva, že by povinná pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Oprávnený (ako veriteľ) nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali opak. S poukazom na interpretačné ustanovenie § 54 Občianskeho zákonníka je namieste pri pochybnostiach o obsahu zmluvy výklad priaznivejší pre spotrebiteľa, t. j. dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, je na oprávnenom (ako veriteľovi). Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzavrel, že zmluva o úvere je

spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je irelevantná právna forma zmluvy.

Odvolačný súd zdôrazňuje, že v danej veci je za neprimeranú potrebné považovať rozhodcovskú zmluvu uzatvorenú medzi účastníkmi konania dňa 30.06.2011, t. j. v rovnaký deň ako oprávnený s povinnou uzavrel zmluvu o úvere. Uvedená rozhodcovská zmluva bola uzavretá vo formulárovej podobe, ktorú predkladal oprávnený povinnej, nebola individuálne dojednaná, jej obsah povinná ani nemohla ovplyvniť. Veriteľ mohol na základe tejto rozhodcovskej zmluvy vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Spotrebiteľ týmto stratil právo brániť sa voči nárokom veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska. V súlade s ustanoveniami rozhodcovskej zmluvy spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Odvolačný súd je aj rovnakého názoru ako súd prvého stupňa v tom smere, že konanie pred rozhodcovským súdom iniciuje práve veriteľ. Sám veriteľ, ktorý zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil, komu, resp. ktorému rozhodcovskému súdu, bude vec predložená. Vychádzajúc z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy je potom potrebné túto považovať v celosti za neprijateľnú, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to aj v nadväznosti na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (C-240/98 až C-244/98, C-40/08, C-473/00, C-243/08, C-168/05). Rozhodcovskú zmluvu preto odvolačný súd vyhodnotil ako nekalú, postihnutú sankciou absolútnej neplatnosti v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka platnom a účinnom v rozhodnom období.

Odvolačný súd zároveň uvádza, že pokiaľ je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nie sú žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky (v tomto prípade zamietne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie). Ak je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi (k tomu viď aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.02.2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

Predmetný rozhodcovský rozsudok, vydaný rozhodcom, ktorý vyvodil svoju právomoc na konanie a rozhodnutie na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, je nulitným právnym aktom a nemožno ho považovať za spôsobilý exekučný titul podľa ustanovenia § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku.

Odvolačný súd z uvedených dôvodov uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.